

Fond partnerství Švýcarské a České vlády

Zahájení projektu Psychiatrické společnosti a Centra pro chronobiologii Psychiatrické kliniky Univerzity v Bazileji.

Psychiatrická společnost se dlouhodobě snaží zlepšovat kvalitu poskytované psychiatrické péče v našem státě. Jedním z nových projektů je „Chronobiologie poruch nálady“. Ve spolupráci s Centrem pro chronobiologii Psychiatrické kliniky Univerzity v Basileji se podařilo získat grant „Swiss contribution“ (Fond partnerství Švýcarské a České vlády) za účelem výuky a výcviku v oblasti chronobiologické léčby (fototerapie, spánková deprivace, manipulace s cirkadiálními rytmy). Navrhli jsme uspořádání vzdělávacího kursu pro lékaře i zdravotní sestry, kteří mají o tento druh moderní léčby zájem a účast švýcarských expertů na odborných akcích pořádaných na našem území. Za tímto účelem ve dnech 18.-23.3. navštívili Jiří Raboch, Pavel Doubek a Věra Bendová Psychiatrickou kliniku v Bazileji, aby dohodli po předchozí elektronické komunikaci podrobnosti projektu. Našimi partnery byli hlavně prof. Christian Cajochen, ředitel Chronobiologického centra a prof. Anna Wirz-Justice, emeritní ředitelka a velká propagátorka a osobnost světové chronoterapie. Centrum je zaměřeno kromě chronobiologického poradenství na výzkum v rámci fyziologie a patofyziologie světla a spánku. Pro tento účel mají vybaveny podzemní laboratoře, které byly nedávno rekonstruovány nákladem 3 miliony ŠF a používají různé biologické a telemetrické metody včetně těch, se kterými se prof. Cajochen seznámil při své několikaleté práci pro NASA na Harvardské univerzitě.

V rámci našeho pobytu ve Švýcarsku jsme se též seznámili s činností oddělení pro léčbu afektivních poruch Psychiatrické univerzitní kliniky. Má kapacitu 22 lůžek a denní stacionář pro spádovou městskou oblast. Čekací doba je asi 14 dnů, obloženost se blíží 100 %. Ošetřovací doba v průměru 40 dnů. Pojišťovny a kanton hradí asi 500 ŠF za den. Léčba je zde komplexní, farmakologická, psychoterapeutická, chronobiologická. Hodně prostoru je též věnováno činnostním programům.

Dalším zajímavým pracovištěm, s jehož provozem jsme měli možnost se seznámit, bylo Sanatorium Kilchberg v Curychu – soukromá psychiatrická klinika pro psychiatrii a psychoterapii s kapacitou asi 180 lůžek a několika denních programů pro spádovou oblast asi 200 000 obyvatel. Z této oblasti přijímají všechny akutní psychiatrické případy s výjimkou somatických komplikací. Nepoužívají EKT, mají vlastní internisty, neurologická a radiologická konsilia jsou vykonávána na univerzitním pracovišti v Curychu. V oblasti je ještě jedno menší psychiatrické oddělení s 20 lůžky. Zdravotní pojištění jim hradí pobyt pacienta do 60 dnů částkou asi 1000 ŠF denně. Velmi zdůrazňují rehabilitačně volnočasové aktivity, které na břehu curyšského jezera s výhledem na zlaté pobřeží protějščího břehu, mohou být jistě příjemné. Začínají rozvíjet projekt „Podpora duševního zdraví“ u hospitalizovaných pacientů. Nevyhýbají se ale ani masivní farmakoterapii včetně podávání vyšších dávek benzodiazepinů u osob závislých. Chronoterapii včetně spánkové deprivace poskytují pravidelně v rámci svých personálních a technických možností, které jsou nemalé. V nočních programech, které jsou organizovány po náborech pacientů s frekvencí asi 1x měsíčně, jim pomáhají medicí, kteří jsou na tuto práci najímáni.

Většinu času jsme věnovali přípravě vzdělávacího programu pro české zájemce včetně písemných materiálů pro kurs. Bylo dohodnuto, že 8. 6. 2012 během výročního sjezdu Psychiatrické společnosti ve Špindlerově Mlýně prof. Wirz-Justice přednese plenární přednášku na téma „Význam cirkadiálních rytmů pro zdraví“ a společně s Vivien Bromundt, psycholožkou Centra, zorganizují workshopy jak pro lékaře tak psychiatrické sestry. V rámci posterové sekce seznámí české odborníky s posledními výzkumnými výsledky basilejského chronobiologického centra. Zájemcům o účast

v kursu velmi doporučujeme zakoupit si knihu „Chronotherapeutics for Affective Disorders. A clinician's manual for light and wake therapy“ autorů Wirz Justice, Francesco Benedetti, Michael Terman, která bude na sjezdu k dispozici za pro nás výrazně sníženou cenu. Na 116 stránkách jsou zde detailně a velmi prakticky popsány základy tohoto druhu léčby poruch nálady. Samozřejmě připravujeme i další materiály ve formě přehledných článků, vhodných posuzovacích škál, poučení pro pacienty, které budou zveřejněny na stránkách České a slovenské psychiatrie a na internetové stránce naší Společnosti (www.ceskapsychiatrie.cz). Bude též zřízená česká verze webových materiálů „Center for Environmental Therapeutics“ (www.chronotherapeutics.org).

V říjnu v Praze (17. 10. 2012) ve Vondráčkově posluchárně plánujeme druhý krok kursu – celodenní workshop za účasti prof. Cajochena, prof. Wirz-Justice a dalších zahraničních expertů (např. prof. Francesco Benedetti z Milána) podle toho, jak se podaří podpořit jejich účast na mezinárodní konferenci Světového psychiatrické společnosti v Praze ve dnech 19.-23.10. v KCP Praha. Pro tuto významnou světovou konferenci plánují naši švýcarští kolegové zorganizovat špičkové mezinárodní symposium s názvem „Můžeme vyléčit depresi ve třech dnech?“. I v tomto případě bude zorganizována diskuse v rámci posterové sekce.

Kurs plánujeme zakončit v únoru 2013 v souvislosti s pracovní schůzí Psychiatrické společnosti v Praze, kdy by již měli absolventi kursu, jak lékaři, tak psychiatrické sestry diskutovat se švýcarskými i českými experty své praktické zkušenosti a problémy s prováděním chronoterapie ve svých praxích. Po absolvovaném výstupním testu účastníci všech tří kroků projektu dostanou osvědčení České psychiatrické společnosti a Chronobiologického centra Univerzity Basilej opravňující poskytovat tuto moderní terapeutickou metodu.

Pracovní skupina výboru Psychiatrické společnosti pro styk se zdravotními pojišťovnami paralelně vyjednává v dohodovacím řízení o schválení výkonu chronobioterapie v rámci všeobecného zdravotního pojištění.

Věříme, že nabízený program bude atraktivní pro naše členy a že přinese rozšíření našich nabídek pro pacienty trpící nejen depresí.

Za pracovní skupinu Psychiatrické společnosti pro chronobioterapii.

Jiří Raboch